

Sygn. akt VI GC 358/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Beata Hass-Kloc

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Kościak

po rozpoznaniu w R.

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) S.A. w W.

przeciwko: (...) Sp. z o.o. w G.

o zapłatę

I. oddala powództwo,

II. zasądza od powoda (...) S.A. w W. na rzecz pozwanego (...) Sp. z o.o. w G. kwotę 7.217,00 zł (słownie: siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VI GC 358/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 12 października 2015 r.

Pozwem wniesionym w sprawie powód (...) S.A. w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) sp. o.o. w G. na swoją rzecz kwoty 497 255,43 zł. z odsetkami ustawowymi od dnia 6 maja 2010 r. i kosztami procesu.

W uzasadnieniu wskazał, że strony zawarły ugodę sądową w sprawie przed Sądem Okręgowym w W. sygn. akt XX GC 330/08, na mocy której powód przez dwa lata był zobowiązany do zakupu od pozwanego zniczy, wkładów o wartości 3,5 mln złotych rocznie, świec i podgrzewaczy o wartości 0,5 mln złotych rocznie na mocy umowy handlowej, którą strony zobowiązały się zawrzeć terminie wskazanym w ugodzie. Powód był także zobowiązany do zapłaty pozwanemu kwoty 16 967,50 zł. w terminie 30 dni od zawarcia ugody. Strony uzgodniły na wypadek niewywiązywania się przez powoda z ugody, obowiązek zapłaty na rzecz pozwanego kwoty 327 325,72 zł. wraz z odsetkami od dnia 2 listopada 2006 r. oraz kwoty 16 967,50 zł. Pozwany zaś był zobowiązany do dostawy zamawianych towarów terminie 7 dni.

Dalej powód wskazał, że strony zawarły wspomnianą umowę o współpracy, powód zaś zamawiał towar u pozwanego łącznie na kwotę 4 937 139,27 zł., z czego pozwany z przyczyn leżących po jego stronie, zrealizował je tylko na kwotę 3 853 519,03 zł.

Powód wskazał, że pozwany bezzasadnie wezwał go do zapłaty kwoty 327 325,72 zł. wskazanej w ugodzie z ustawowymi odsetkami powołując się bezpodstawnie na niewywiązanie się przez powoda z ugody. Pozwany w kolejnym piśmie

sprecyzował podstawę żądania zapłaty wskazując § 5 ugody t.j. niezapłacenie terminowo kwoty 16 967,50 zł., pomimo że do tego czasu nie wskazywał na uchybienie terminowi zapłaty.

Dalej powód zarzucił nieważność ugody, a to z uwagi na zastrzeżenie zapłaty kary umownej na wypadek niespełnienia świadczenia pieniężnego, stąd też brak było podstaw do nadania jej klauzuli wykonalności.

Powód podał, że w oparciu o uzyskany tytuł wykonawczy pozwany wyegzekwował od niego kwotę łącznie 497 255,43 zł.

Powód zaprzeczył, aby istniały podstawy do nadania klauzuli wykonalności ugodzie w oparciu o jej § 5, wobec braku naruszenia jej § 1 i 2.

Powód wskazał na podstawę żądania zwrotu wyegzekwowanych kwot jako świadczenie nienależne, ewentualnie nienależyte wykonanie zobowiązania.

Powód w zakresie roszczenia o zapłatę odsetek domagał się ich począwszy od dnia następnego od ściągnięcia spornej kwoty z rachunku bankowego.

Sąd Okręgowy w W.Sąd Gospodarczy XX Wydział Gospodarczy uwzględnił żądanie pozwu w całości wydając nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

We wniesionym od nakazu zapłaty sprzeciwie pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu, podnosząc zarzut niewłaściwości miejscowej.

W uzasadnieniu sprzeciwu przyznał fakt zawarcia przez strony w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w W.o sygn. akt XX GC 330/08 o zapłatę 327 325,27 zł. tytułem nienależnie naliczonych opłat marketingowych, ugody sądowej.

Wskazał, że w ugodzie odstąpił od żądania zapłaty w/w należności pod warunkiem zapłaty przez powoda kosztów procesu w wysokości 16 967,50 zł. w terminie 30 dni od zawarcia ugody oraz dokonania przez powoda zakupu określonego asortymentu w okresie czasu i o wartości wskazanej w ugodzie; w razie niewykonania któregośkolwiek z w/w obowiązków powód miał zapłacić pozwanemu sporną kwotę z odsetkami i kosztami procesu.

Pozwany wskazał jako na fakt bezsporny - brak zapłaty kosztów procesu 16 967,50 zł w terminie wskazanym w ugodzie, jak też na okoliczność, że powód nie zaskarżył tak postanowienia o umorzeniu postępowania, jak i o nadaniu klauzuli wykonalności, zaś Sąd w postępowaniu przed którym zawarto ugodę, nie dopatrzył się jej nieważności.

Pozwany w zakresie zarzutu nieważności ugody zaprzeczył karze umownej iż, w ugodzie ustanowiono w istocie warunek.

Dalej pozwany podniósł niewywiązanie się przez powoda z ugody w pozostałym zakresie, a to dokonania wskazanych w niej zakupów.

W zakresie zakupu zniczy i świec wskazał na umówioną kwotę 3 500 000 zł rocznie, podczas gdy od dnia 16 marca 2009 r. do dnia 15 marca 2010 r. powód zakupił na kwotę 3 404 158,67 zł. wyjaśniając, że kwota ta została pomniejszona w stosunku do kwoty wynikającej z wystawionych faktur vat , 3 534 208,30 zł. z uwagi na zwroty jakich dokonywał powód o łącznej wartości 130 049,63 zł., co do których powód miał świadomość, że nie zostaną doliczone do wartości zakupów.

Nadto zakwestionował pisemne zamówienia na które powoływał się powód jako, że ten następnie modyfikował je telefonicznie, zmniejszając ich wartość.

W zakresie świec i podgrzewaczy wskazał, że powód nie wywiązał się z ustalonej rocznie kwoty 500 000 zł, zamawiając tylko na kwotę 333 462,47 zł., przy czym wartość samych zamówień to była kwota 340 716,38 zł. t.j. nadal niższa

od umówionej. Pozwany wskazał przy tym, iż różnica pomiędzy wartością zamówienia pisemnego i faktycznie zrealizowanego wynikała po raz kolejny z późniejszych jego modyfikacji przez powoda.

Pozwany nadto wskazał na opóźnienia w płatności wystawianych faktur przez powoda.

Ostatecznie pozwany podniósł brak przesłanek świadczenia nienależnego i zaprzeczył nienależytemu wykonaniu ugody.

Postanowieniem z dnia 9 stycznia 2014 r. Sąd Okręgowy w W.XX Wydział gospodarczy stwierdził swą niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w R..

W odpowiedzi na sprzeciw, powód pismem z daty 19 listopada 2014 r. podtrzymał dotychczasowe wnioski twierdzenia.

Powód podniósł możliwość kwestionowania ważności ugody sądowej w innym postępowaniu, niż ta została zawarta.

Dalej podniósł, iż sporna w sprawie ugoda sądowa była nowacją.

W jego ocenie w ugodzie zmieniono w stosunku do pierwotnego jej przedmiot, czyniąc nim zapłatę kosztów w postaci 16 967,50 zł. i obowiązek dokonania zakupów.

Powód podtrzymując zarzut nieważności podtrzymał swe twierdzenia w zakresie zastrzeżenia kary umownej od świadczenia pieniężnego, przy czym zdaniem powoda zarówno obowiązki z § 1 i 2 ugody miały w swej istocie charakter pieniężny.

Powód zaprzeczył, aby ponosił winę w niewykonaniu zobowiązania z § 2 umowy. Powołał się na brak należytej współpracy przy wykonaniu zobowiązania ze strony pozwanego, który nie zrealizował zamówień z przyczyn leżących wyłącznie po jego stronie.

Powód podniósł naruszenie zasad współzycia społecznego przez pozwanego, jako że zachowanie i postawa pozwanego nie zasługują na danie mu ochrony prawnej.

W piśmie procesowym z daty 29 grudnia 2014 r. pozwany podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie i zakwestionował zastrzeżenie kary umownej, charakter obowiązków wskazanych w ugodzie jako pieniężnych, oraz brak możliwości nabycia towaru z przyczyn leżących po stronie pozwanego, podstaw do stwierdzenia nieważności ugody i zastosowania zasad współzycia społecznego.

Pozwany wniósł o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości na okoliczność dokonana przez powoda faktycznych zakupów u pozwanego.

Na rozprawie w dniu 19 stycznia 2015 r. strony podtrzymały stanowiska w sprawie.

W piśmie procesowym z daty 2 lutego 2015 r. powód zakwestionował przedłożony przez pozwanego dowód z zestawienia wartości zakupów i zamówień w zakresie nieodpowiadającym powołanym danym w pozwie w zakresie wartości zamówień złożonych przez powoda i zrealizowanych lub niezrealizowanych przez pozwanego.

Powód wniósł o pominięcie dowodu z przesłuchania strony powodowej z uwagi na brak w składzie zarządu osób, które mogłyby mieć wiedzę na temat okoliczności istotnych w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Strony postępowania powód (...) S.A. w W. i pozwany (...) sp. o.o. w G. zawarły w dniu 16 marca 2009 r. ugodę sądową w sprawie prowadzonej przed Sądem Okręgowym w W., Wydział XX sygn. akt XX GC 330/08.

W procesie tym (...) sp. o.o. w G. występujący w charakterze powoda domagał się od (...) S.A. w W. zapłaty 327 325,27 zł. tytułem nienależnie naliczonych opłat marketingowych.

W ugodzie sądowej z dnia 16 marca 2009 r. (...) S.A. w W. zobowiązał się:

- w jej § 1 do zapłaty na rzecz (...) sp. o.o. w G. kwoty 16 967,50 zł. w terminie 30 dni od zawarcia gody,

- w jej § 2 w okresie dwóch lat od dnia zawarcia ugody kupować od (...) sp. o.o. w G.:

1. znicze i wkłady na łączną kwotę 7 mln złotych tj. za 3,5 mln zł rocznie,

2. świece i podgrzewacze na łączną kwotę 1 mln złotych tj. za 0,5 mln zł. rocznie.

B." sp. o.o. w G. w § 3 zobowiązał się do dostarczać w terminie 7 dni od otrzymania zamówienia zamówiony towar do wskazanych w ugodzie magazynów powoda.

W § 4 ugody strony zobowiązały się do zawarcia umowy o współpracę dotyczącej warunków zakupu asortymentu wskazanego w ugodzie.

W § 5 strony ugody ustaliły, że w przypadku niewywiązania się przez (...) S.A. w W. z obowiązków wskazanych w § 1 lub w § 2, ten zobowiązuje się do zapłaty na rzecz drugiej strony kwoty 327 325,72 zł. z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 2 listopada 2006 r. oraz kwoty 16 967,50 zł.

W § 6 strony oświadczyły, że ugoda wyczerpuje wszelkie wzajemne roszczenia stron objęte postępowaniem.

Sąd Okręgowy w W. prawomocnie umorzył postępowanie. Powód nie wniósł na powyższe postanowienie zażalenia.

Treść ugody została sformułowana i zaproponowana przez (...) S.A.

Dodowy: protokół i ugoda sądowa z dnia 16.03.2009 r. k. 34-36, zeznania słuchanego w charakterze strony pozwanej W. S. słuchanego na rozprawie w dniu 30.09.2015 r. k. 1826,

/okoliczność zawarcia ugody sądowej, jej treść i umorzenie postępowania XX GC 330/08 była nadto bezsporną w sprawie/.

Powód zapłacił kwotę objętą ugodą w wysokości 16 967,50 zł. z opóźnieniem tj. w dacie 30 kwietnia 2009 r.

W dniu 20 kwietnia 2009 r. wobec nieterminowej zapłaty pozwany złożył wniosek o nadanie ugodzie klauzuli wykonalności.

Dodowy: potwierdzenie przelewu k. 65, wniosek z dnia 21.04.2009 r. k. 123, /okoliczność daty zapłaty oraz złożenia wniosku o klauzulę wykonalności była ponadto bezsporną w sprawie/

Strony w dniu 30 kwietnia 2009 r. zawarły umowę o współpracy nr (...) na czas określony do dnia 31 marca 2011 r. w której ustaliły warunki zakupu asortymentu wskazanego w ugodzie.

W załączniku nr 6 strony uregulowany kwestie kar umownych.

dowody: umowa o współpracy z załącznikami k. 39-54, częściowo zeznania świadka A. R. słuchanej w drodze pomocy prawnej w dniu 11.05.2015 r. k. 1798, zeznania słuchanego w charakterze strony pozwanej W. S. słuchanego na rozprawie w dniu 30.09.2015 r. k. 1826,

Strony przystąpiły do wykonania umowy. Powód składał pozwanemu zamówienia faksowo, mailowo i sporadycznie ustnie drogą telefoniczną. Zamówienia bywały modyfikowane.

Z uwagi centralną organizację systemu zamówień w systemie (...) S.A. bieżącą kontrolą wykonania ugody i umowy o współpracę i wykazem produktów ramach których oddziały mogą dokonywać zamówień, zajmował się dział handlu w W..

Specyfika sezonowego towaru i produkcji pozwanego wymagała oparcia współpracy o harmonogramy zamówień, odpowiednio wcześniej składanych, dotyczących sezonu. Strony dotychczas współpracowały w oparciu o harmonogram ustalany zazwyczaj w lipcu, sierpniu, poprzedzających szczyt sezonu, dotyczący konkretnych terminów oraz hurtownię do której dostarczyć towar i asortyment.

Powód dostarczył pozwanemu tzw. „estymację” na sezon 2009 dotyczącą asortymentu wskazanego w ugodzie w dniu 2 września 2009 r., wskazując przy tym na jej orientacyjny charakter. W zamówieniu zwrócono się o nierealizowanie go w całości z uwagi na możliwość jego modyfikacji przez poszczególne oddziały.

Dowody: pismo z dnia 6.10.2009 r. k. 66, mail z dnia 28.08.2009 r. k. 1489, mail z dnia 31.08.2009 r. k. 1490, mail – zamówienie zbiorcze – z dnia 2.09.2009 r. k. 1491, zamówienie zbiorcze k. 1493-1527,

zeznania świadka W. M. słuchanej na rozprawie w dniu 19.01.2015 r. , k. 1698, zeznania świadka R. M. słuchanego na rozprawie w dniu 19.01.2015 r. k. 1695v. 1696, zeznania świadka M. L. słuchanej na rozprawie w dniu 19.01.2015 r. k. 1696 , zeznania świadka B. P. (1) słuchanej na rozprawie w dniu 19.01.2015 r. k. 1696 , zeznania świadka C. A. słuchanej na rozprawie w dniu 19.01.2015 r. k. 1697 , zeznania świadka E. L. słuchanej na rozprawie w dniu 19.01.2015 r. k. 1697 , zeznania świadka M. Z. słuchanego na rozprawie w dniu 19.01.2015 r. k. 1697, częściowo zeznania świadka A. R. słuchanej w drodze pomocy prawnej w dniu 11.05.2015 r. k. 1798, zeznania słuchanego w charakterze strony pozwanej W. S. słuchanego na rozprawie w dniu 30.09.2015 r. k. 1826,

W praktyce zdarzały się po stronie pozwanego czasowe braki towaru w magazynie, które były na bieżąco uzupełniane. Zmiana towaru w razie braku była uzgadniana z zamawiającym telefonicznie - wydawany był inny towar bądź też towar dodawany był do następnego zamówienia. Pozwany miał bogaty asortyment, świecy i pogrzewaczy jak też około 100 wzorów zniczy, każdy wzór w kilku kolorach.

Pozwany nie zrealizował na czas zamówienia powoda, a to nr (...) (...) z dnia 13 października 2009 r. z uwagi na brak towaru – w postaci białych stołowych świec w październiku 2009 r., wskazując na uzupełnienie stanu magazynu na dzień 1 listopada 2009 r. „powołując się przy tym jako na przyczynę - na nieprawidłowe przygotowanie zapotrzebowania przez powoda.

W magazynach pozwanego w październiku 2009 r. stale znajdował się towar, w sezonie o wartości szacunkowej 40 -50 mln złotych. W razie złożenia zamówienia, towar był rezerwowany dla danego klienta.

dowody: mail z dnia 21.04.2009 r. k. 37-38, pismo z dnia 6.10.2009 r. k. 66, 1529, mail z dnia 9.10.2009 r. k. 67, mail z dnia 16.10.2009 r. k. 68, zamówienia i faktury VAT k. 69-91, informacja z posiedzenia zarządu k. 120-121,

częściowo zestawienie zamówień (...) S.A. do (...) sp. o.o. wraz z pakietem faktur oraz transakcji rozrachunkowych z systemu księgowego powoda k. 154-160, zestawienia transakcji rozrachunkowych k. 161- 1452/,

częściowo zestawienie dokonywanych zakupów sporządzane przez pozwanego za okres od 16.03.2009 r. do 15.03.2010 r. w postaci tabel k. 1469-1473 wraz fakturami k. 1473-1488, lista płatności rozliczonych k. 1530-1552,

częściowo zeznania świadka B. K. k. 1748-1754 , częściowo zeznania świadka W. M. słuchanej na rozprawie w dniu 19.01.2015 r. , k. 1698, , zeznania świadka R. M. słuchanego na rozprawie w dniu 19.01.2015 r. k. 1695v. (...) akt sprawy, zeznania świadka M. L. słuchanej na rozprawie w dniu 19.01.2015 r. k. 1696 akt sprawy, zeznania świadka B. P. (2) słuchanego na rozprawie w dniu 19.01.2015 r. k. 1696, częściowo zeznania świadka A. R. słuchanej w drodze pomocy prawnej w dniu 11.05.2015 r. k. 1798, zeznania słuchanego w charakterze strony pozwanej W. S. na rozprawie w dniu 30.09.2015 r. k. 1826,

W zakresie zakupu zniczy i świec od dnia 16 marca 2009 r. do dnia 15 marca 2010 r. pozwany oszacował dokonany zakup na 3 404 158,67 zł. przy czym kwota ta została pomniejszona w stosunku do kwoty wynikającej z wystawionych faktur vat, 3 534 208,30 zł. z uwagi na zwroty jakich dokonywał powód o łącznej wartości 130 049,63 zł.

Powód zwrócił bowiem pozwanemu towar o równowartości 130 534,09 zł. Wygenerowany obrót miał być pomniejszony o wielkość zwrotów.

W zakresie świec i podgrzewaczy pozwany oszacował zakup na kwotę 333 462,47 zł. , przy czym wartość samych zamówień to była kwota 340 716,38 zł. Zamówienia w tym zakresie nie zostały zatem wykonane w całości.

Dowody: częściowo zeznania świadka W. M. słuchanej na rozprawie w dniu 19.01.2015 r. , k. 1698, akt sprawy, zeznania słuchanego w charakterze strony pozwanej W. S. na rozprawie w dniu 30.09.2015 r. k. 1826,

częściowo zestawienie dokonywanych zakupów sporządzane przez pozwanego za okres od 16.03.2009 r. do 15.03.2010 r. w postaci tabel k. 1469-1473 wraz fakturami k. 1473-1488, lista płatności rozliczonych k. 1530-1552,

dowody: mail z dnia 18.11.2009 r. k. 1492 i k. 1492 v, zeznania świadka W. M. słuchanej na rozprawie w dniu 19.01.2015 r. , k. 1698, akt sprawy,

Okoliczność zwrotu towaru przez powoda oraz wartość zwrotu została uznana za bezsporną jako przyznaną przez powoda na rozprawie w dniu 19 stycznia 2015 r. i jako taką nie wymagającą dowodzenia w myśl art. 229 kpc.

Wezwaniem z dnia 1 kwietnia 2010 r. (...) sp. o.o. wezwał (...) S.A. do zapłaty kwoty 327 325,72 zł. w związku niewywiązaniem się z umowy z dnia 16 marca 2009 r. W piśmie z daty 14.04.2010 r. powołując się na nieterminową zapłatę 16 697,50 zł. oraz niewykonanie postanowień § 3 ust. 1 umowy, a to w zakresie zakupu zniczy i wkładów p/r skierowania sprawy do egzekucji.

Dowody: wezwanie z dnia 1.04.2010 r. k. 92, pismo z dnia 13.04.2010 r. k. 93 -94, wezwanie z dnia 14.04.2010 r. k. 96, pismo z dnia 20.04.2010 r. k. 97-98,

W dacie 6 maja 2010 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w R. wszczął egzekucję w oparciu o tytuł wykonawczy , ugodę zawartą w postępowaniu XX GC 330/08 kwoty 327 325,72 zł. z odsetkami, kosztami sądowymi i egzekucyjnymi w postępowaniu KM (...).

W postępowaniu egzekucyjnym wyegzekwowano łącznie kwotę wysokości 497 255,43 zł.

dowody: zawiadomienie KM (...)z dnia 6.05.2010 r. k. 101, postanowienie z dnia 6.05.2010 r. k. 102, zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego z dnia 6.05.2010 r. k. 103, zawiadomienie z dnia 6.05.2010 r. KM (...) k. 104, wniosek o wpis w księdze wieczystej k. 105,110, zawiadomienie z dnia 6.05.2010 r. k. 110-115, zawiadomienie z dnia 6.05.2010 r. k. 116, pismo z dnia 7.05.2010 r. k. 117, wydruk z rachunku bankowego powoda z dnia 7.05.2010 r. k. 118, postanowienie z dnia 27.05.2010 r. KM (...). 122,

/okoliczność wyegzekwowania w/w kwot w oparciu o tytuł wykonawczy, ugodę z dnia 16.03.2009 r. zaopatrzoną w klauzulę wykonalności uznana została także za bezsporną w sprawie jako przyznaną przez stronę przeciwną /

Powód bezskutecznie wzywał pozwanego do zapłaty kwoty 497 255,43 zł. jak i próby ugodowej.

dowody: wezwanie do zapłaty k. 124,-125, wezwanie do zapłaty z dnia 29.12.2011 r. k. 128132,pismo z dnia 9.01.2012 r. k. 133, zawiązanie do próby ugodowej k. 134-138,

Sąd dokonując ustaleń faktycznych oparł się częściowo na zeznaniach świadków, a to W. M. będącej pracownikiem pozwanego, zatrudnionym na stanowisku dyrektora handlowego i posiadającego szczegółowe informacje odnośnie zamówień składanych przez powoda w spornym w sprawie przedziale czasu. Zeznania tego świadka jako logiczne, konsekwentne i konkretne, wyczerpująco wyjaśniające okoliczności współpracy stron i odnoszące się bezpośrednio do materiału dowodowego przedstawionego przy pozwie w tym wykazie zamówień. Sąd miał przy tym na uwadze, że świadek ten potwierdzał wartość faktycznych zakupów wykonanych na rzecz przez powoda, a które nie odpowiadały wartości wskazanej w pozwie, jednocześnie jednak w ocenie Sądu do weryfikacji prawidłowości przedstawionego

zestawienia, wobec zakwestionowania go przez powoda, koniecznym był dowód z opinii biegłego. Sąd dał w tej kwestii wiarę dowodowi z zeznań tego świadka, ale w zakresie, iż pozwany dokonał zestawienia faktycznych obrotów i doszedł do wniosków wskazanych w zestawieniu. Świadek wyjaśnił, że nie jest w stanie odnieść się do samych zamówień pisemnych, jako że firmie pozwanego nie przechowywano w tamtym przedziale czasu takich wykazów, stąd wskazane dane wynikają z faktur faktycznie wystawionych powodowi. Sąd dał także wiarę zeznaniom świadka R. M. i M. L. zatrudnionych u pozwanego jako spójnym i konsekwentnym i wzajemnie się potwierdzającym tak ze sobą nawzajem jak i z zeznaniami świadka W. M..

Sąd dokonując ustaleń faktycznych oparł się częściowo na zeznaniach słuchanego w drodze pomocy prawnej świadka B. K., która w 2009 r. była pracownikiem (...). i zajmowała się zamówieniami składanymi u (...) sp. o.o. Zeznania te w zakresie realizacji składanych zamówień, potwierdzają treść maila z dnia 16.10.2009 r. o braku realizacji zamówienia. W pozostałym zakresie na okoliczność wykonywania zamówień przez pozwanego, świadek z uwagi na upływ czasu, okoliczność, iż zamówień dokonywano także u innych dostawców, nie posiadała wiarygodnych i jednoczesnych informacji w tym przedmiocie. Świadek w zakresie sposobu składania zamówień wskazał, na różne jego formy, a to ustne, mailowe i pisemne.

Sąd ustalając stan faktyczny w oparciu o zeznania pozostałych świadków, a to B. P. (1), C. A., E. L., M. Z., także miał na uwadze że nie były stanowcze i precyzyjne. Osoby te dostarczały informacji natury ogólnej dotyczącej przebiegu współpracy stron, niejednokrotnie zaprzeczając, aby dana okoliczność leżała w zakresie kompetencji danej osoby, czy to odsyłając do „centrali” jako struktury odpowiadającej za zakup, czy to zasłaniając się niepamięcią odnośnie tak szczegółów zamówień, wykonania lub nie umowy przez dostawcę jak też niejednokrotnie roku w jakim dana praktyka czy zdarzenie miały miejsce. Świadców w szczególności nie mieli konkretnych informacji co do wartości złożonych zamówień w 2009 r.

Sąd dał wiarę także zeznaniom świadka B. P. (1), byłemu pracownikowi powoda, który potwierdził m.in. składanie zamówień pozwanemu, jak też wypracowaną w praktyce procedurę w razie braku towaru, który był dowożony. Świadek potwierdził praktykę współpracy w oparciu o harmonogramy ustalane w lipcu, sierpniu.

Sąd dał częściowo wiarę zeznaniom świadka A. R. pełniącej w spornym przedziale czasu w strukturach powodowej spółki funkcję dyrektora pionu handlu w W., wyjaśniającej okoliczności współpracy. Sąd miał na uwadze, że świadek zeznając, czy powód wypełnił warunki ugody w zakresie wartości zamówień nie podał konkretnych danych. Jej zeznania w tym zakresie nie były konsekwentne i przekonywujące. Świadek, która z racji pełnionej w strukturach roli oraz przygotowania umowy o współpracy w oparciu o ugodę winna dysponować informacjami w zakresie zamówień. Tymczasem zasłoniła się niewiedzą, następnie wskazała ogólnie na wysoką wartość i liczne zamówienia, po czym sugerowała, że ugoda była wykonywana. Świadek potwierdziła praktykę bieżącej modyfikacji zamówień na poziomie oddziałów. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka w zakresie braku harmonogramów w oparciu o które ukształtowała współpraca stron, jako sprzecznym z zeznaniami pozostałych świadków oraz nieznajdujących oparcia w dokumentacji zalegającej w aktach sprawy.

Przy ustalaniu stanu faktycznego Sąd nie oparł się na zeznaniach świadka R. S. i D. C. zawnioskowanych przez powoda, jako że ci nie posiadali istotnych w sprawie informacji.

Sąd dał wiarę dowodowi z zeznań słuchanego w charakterze pozwanego W. S. jako klarowanych, konsekwentnych w sposób jasny i przekonywujący wyjaśniający przebieg i cel współpracy stron, okoliczności zawarcia ugody, realizacji jej postanowień, stanu magazynowego pozwanego, modyfikacji zamówień, realizacji opóźnionych dostaw, jak też ich wykonywania przy następnym zamówieniu. Sąd przeprowadzając dowód z przesłuchania stron, ograniczył go do przesłuchania strony pozwanej w oparciu o art. 302 kpc z uwagi na oświadczenie powoda, iż brak w składzie zarządu spółki osób posiadających informacje istotne w sprawie.

Sąd tylko częściowo oparł się na dowodach z zestawienia zamówień z fakturami VAT przedłożonych przez powoda oraz z zestawienia dokonanych zakupów w postaci tabeli przedłożonych przez pozwanego, a to tylko na okoliczność że strony ze sobą współpracowały, zamówienia były dokonywane, pozwany wydawał towar i wystawiał faktury. Sąd miał

bowiem na uwadze, iż okoliczność w sprawie istotna, a to wartość zamówień była sporna. Pozwany zakwestionował dowód z zestawienia, dokonując własnych wyliczeń w oparciu o wystawione faktury VAT. Nadto jak to wynikało z wiarygodnych zeznań świadka W. M. podczas weryfikacji zamówień okazało się, że niejednokrotnie powód wskazał w nich na nieprawidłowe ceny, a przypadki różnicy cen potwierdziła świadek A. R.. Jak to wynika z zeznań świadków zamówienia były dokonywane także telefonicznie, co także poddaje w wątpliwość pisemne zamówienia, jako jedyny dowód na wartość zamówień w roku 2009-2010. Kolejną kwestią było, iż jak to wynika tak zeznań pozwanego jak i świadków, w tym A. R. w razie niezrealizowanego zamówienia, niejednokrotnie towar był dopisywany do kolejnego, stąd towar mógł się „dublować”. W efekcie dane wynikające z zamówień, wymagały wnikliwej analizy z udziałem biegłego sądowego, jako że nawet samo zsumowanie ich wartości, nawet przy założeniu poprawności cen nie było dowodem miarodajnym i potwierdzającym prawdziwość twierdzeń powoda w tym zakresie.

Sąd miał na uwadze, że tak jak wartość zamówień tak i wartość rzeczywistych zakupów były w sprawę sporne. Powód zakwestionował zestawienie sporządzone przez pozwanego, zatem do ich weryfikacji konieczna była wiedza specjalna, której dostarczyć Sądowi mógł dowód z opinii biegłego. Sąd miał przy tym na uwadze, że dowód z zestawienia zakupów pozwanego został poparty dowodem z zeznań świadka W. M., jednak dowody te były wystarczające wyłącznie na okoliczność, że pozwany faktycznie zweryfikował zestawienie zamówień oraz doszedł do wniosków wynikających z przedłożonego przez siebie zestawienia.

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe zważył co następuje:

Powód wywodzi roszczenie o zapłatę kwoty 497 255,43 zł. z dwóch podstaw, a to świadczenia nienależnego i art. 410 kc oraz z tytułu nienależytego wykonania umowy t.j. z art. 471 kc.

Uzasadniając roszczenie w oparciu o świadczenie nienależne, powód powołał się na nieważność umowy, a to z uwagi na treść art. 483 kc i zastrzeżenie kary umownej na wypadek niewykonania świadczenia pieniężnego, a to przewidzianego w § 2 obowiązku dokonywania zakupów u pozwanego oraz przewidzianego w § 1 obowiązku zapłaty 16 967,50 zł.

W tej sytuacji należało zauważyć, że ugoda sądowa ma dwoisty charakter, łączący elementy materialnoprawne i procesowe. Jest czynnością procesową uprawnionych podmiotów, umożliwiającą wyłączenie dalszego postępowania co do istoty sprawy i prowadzącą do umorzenia postępowania (art. 223 k.p.c. w związku z art. 203 § 4 k.p.c. i art. 355 § 1 k.p.c.). Jest też czynnością prawną - umową, ugodą w rozumieniu art. 917 k.c. /Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2010 r. V CSK 157/10/.

Sąd Okręgowy miał na uwadze, możliwość uchylecia się od skutków umowy sądowej, już po prawomocnym zakończeniu postępowania, w którym ta została zawarta. Nie można przyjąć bowiem, że postanowienie sądu o umorzeniu postępowania w wyniku zawartej umowy szanuje jej wady. Kontrola Sądu bowiem z reguły ogranicza się do badania prawidłowości umowy w świetle twierdzeń stron, bez postępowania dowodowego i nie może mieć charakteru ostatecznego w tym sensie, by wyłączała dopuszczalność późniejszego wykazania w procesie umożliwiającym pełne wykorzystanie materiału dowodowego, że nie odpowiada warunkom ważności lub skuteczności /uchwała Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 1991-09-11, III CZP 80/91/. W procesie strona może wskazywać, z powołaniem się na przepisy prawa materialnego - że ugoda jako czynność prawna jest nieważna z przyczyn wskazanych w art. 58 kc.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy zarzut nieważności umowy należało uznać za bezzasadny.

Powód powołał się na nieważność zapisu umowy i przepis art. 483 kc odnoszący się do kary umownej, a to zezwalający na jej ustanowienie wyłącznie na wypadek spełnienia świadczenia niepieniężnego. Tymczasem ugoda miała przewidywać zapłatę kwoty 327 325,72 zł. tytułem kary umownej na wypadek niewykonania zobowiązania pieniężnego.

W przedmiotowej sprawie jednak brak jest podstaw do uznania, iż w ugodzie strony przewidując zapłatę wskazanej kwoty, ustanowiły go tytułem właśnie kary umownej.

Dokonując rozważań w z tym zakresie nie można abstrahować od okoliczności, iż ugoda sądowa jest dyspozytywną czynnością procesową uprawnionych do tego podmiotów, w której strony za pomocą wzajemnych ustępstw regulują istniejący między nimi sporny lub niepewny stosunek prawny i w jej następstwie zmierzają do osiągnięcia skutku w postaci wyłączenia dalszego postępowania sądowego co do istoty sprawy /por. uchw. SN z 20.12.1969 r., III PZP 43/69, OSNCP 1970, Nr 2, poz. 40/.

Innymi słowy strony zawarły ugodę sądową w ramach łączącego je, istniejącego sporu o zapłatę kwoty 327 325,72 zł., a zawierając ugodę poczyniły sobie wzajemne ustępstwa w ramach istniejącego sporu i łączącego je już stosunku prawnego, zmierzając do ugodowego jego zakończenia.

W postępowaniu XX GC 330/08 spornym było roszczenie o zapłatę tytułem „opłat marketingowych” przez powoda, a pozwanego w tym procesie kwoty następnie wskazanej w § 5 ugody. Cel ugody został zrealizowany, strony usunęły wątpliwości co do istnienia obowiązku zapłaty tej kwoty, postępowanie sądowe celem ustalenia jego wysokości i zasadności stało się zbędne. Powód otrzymał możliwość uniknięcia zapłaty w/w kwoty w razie wykonania obowiązków wskazanych w ugodzie, a pozwany zawierając ugodę uzyskał pewność co do istnienia swego roszczenia i możliwość jej egzekucji w razie niewykonania ugody przez powoda. Strony zgodnie ustaliły, że ustalenia ugody wyczerpały wszelkie wzajemne roszczenia stron objęte postępowaniem sądowym.

W sprawie przy przyjęciu możliwości zawarcia ugody o charakterze nowacyjnym, brak jakichkolwiek podstaw do uznania, że strony zmieniły podstawę prawną obowiązku zapłaty kwoty należności głównej będącej przedmiotem pierwotnego sporu na karę umowną, która ze swej istoty jest dodatkowym zastrzeżeniem umownym.

Należy zaznaczyć, że dla kwalifikacji ugody z art. 917 KC jako zarazem umowy nowacyjnej - art. 506 § 1 KC, niezbędne jest istnienie jednoznacznych ustaleń, iż w ramach wzajemnych ustępstw w zakresie istniejącego między stronami stosunku prawnego, dłużnik zobowiązał się za zgodą wierzyciela spełnić inne świadczenie, albo nawet to samo świadczenie, lecz z innej podstawy prawnej (wyr. SN z 15.10.1999 r., III CKN 373/98, Wok. 2000, Nr 1, s. 4).

Konieczność istnienia takich jednoznacznych ustaleń, pozwalających na przyjęcie, że w treści ugody wystąpiła jedna z alternatywnych ustawowych przesłanek odnowienia, umożliwiających kwalifikację ugody jako umowy nowacyjnej, wynika pośrednio także z art. 506 § 2 kc. Przepis ten wyraźnie bowiem stanowi, że w razie wątpliwości poczytuje się, że zmiana treści dotychczasowego zobowiązania nie stanowi odnowienia.

Przede wszystkim w sprawie brak jest jednoznacznych ustaleń, co do zmiany podstawy prawnej zapłaty 327 325,72 zł. jak też, aby co do uznania, że stronom przyświecał zamiar umorzenia dotychczasowego zobowiązania – przesłanki z art. 506 § 1 kc.

Tym samym brak było podstaw do uznania, iż ugoda jest nieważna /art. 58 kc/ z uwagi na zastrzeżenie kary umownej na wypadek spełnienia świadczenia pieniężnego /art. 483 kc/.

Nadto wskazać należy, iż strony kwestie kar umownych uregulowały odrębnie w zawartej w wykonaniu ugody umowie o współpracę w jej załączniku nr 6 .

Przechodząc do drugiej z podstaw powództwa, a to nienależytego wykonania zobowiązania, w postaci ugody sądowej, to Sąd miał na uwadze, że skutki niewykonania zobowiązania wynikającego z ugody sądowej określają - w braku odmiennych dopuszczalnych postanowień umownych – przepisy art. 471 kc z wszystkimi tego konsekwencjami.

W sprawie istotnym jest, że to na powodzie spoczywał podstawowy obowiązek w zakresie dowodzenia, a to nienależytego wykonania ugody przez pozwanego /art. 6 kc/.

Nienależyte wykonanie miałyby polegać na wystąpieniu o klauzulę wykonalności oraz skierowanie sprawy do egzekucji wbrew treści ugody, t.j. pomimo wykonania przez powoda swoich obowiązków.

Powyższe w sprawie nie miało miejsca. Wskazać należy, iż powód zobowiązał się do zapłaty spornej w sprawie o sygn. akt XX GC 330/08 kwoty wskazanej w § 5 ugody wraz z odsetkami od 2 listopada 2006 r. w przypadku niewykonania jednego z alternatywnie wskazanych obowiązków t.j. określonych w § 1 lub § 2.

W sprawie bezsporny był fakt, iż jeden z jego obowiązków wskazanych w ugodzie a to zapłata kwoty 16 967,50 zł. / §1 ugody/ nastąpiła po terminie, a to w dacie 30 kwietnia 2009 r., tymczasem ustalonym terminem było 30 dni od daty zawarcia ugody.

Należy też mieć na uwadze, że jako iż co do ugody sądowej stosuje się zasadę swobody umów /353¹ kc/, strony miały swobodę w zakresie ustalania warunków postawienia w stan wymagalności należności głównej objętej ugodą. W ramach kontroli zawieranej ugody w ramach art. 203 § 4 kpc w zw. z art. 223 kpc Sąd ma czuwać nad dopuszczalnością jej zawarcia w świetle zgodności z prawem i zasadami współżycia społecznego. Nie jest jednak uprawniony do daleko idącej ingerencji w swobodę kontraktowania, zwłaszcza że przy zawieraniu ugody uczestniczyli fachowi pełnomocnicy. Nie bez znaczenia jest, że treść ugody została zaproponowana pozwanemu przez powoda. Nie można zatem kwestionować zapisu stawiającego w stan wymagalności całą należność główną 327 325,72 zł. już w przypadku uchybienia terminowi zapłaty kwoty 16 967,50 zł.

Trudno też postawić pozwanemu zarzut naruszenia zasad współżycia społecznego czy zarzutu z art. 5 kc /nadużycia prawa/, skoro pomimo, że wystąpił o nadanie klauzuli wykonalności niedługo po uchybieniu przez powoda obowiązkowi zapłaty z § 1 ugody, to pomimo takiej możliwości znajdującej oparcie w treści ugody, wstrzymał się z egzekucją świadczenia o rok, w oczekiwaniu na realizację przez powoda pozostałych warunków umowy, a to dokonywania zakupów i kontynuowania współpracy.

Innymi słowy nie można postawić pozwanemu zarzutu nienależytego wykonania umowy /ugody/ już z tego względu, że z uwagi wyłącznie na uchybienie terminowi zapłaty przez powoda, pozwany uprawniony był do egzekwowania kwot wskazanych w § 5 .

Powód nie wykazał także nienależytego wykonania ugody przez pozwanego w pozostałym zakresie. Nie wykazał mianowicie, że powód wykonał obowiązek z § 2 i zamawiał towar wskazany w ugodzie o ustalonej tam wartości.

W zakresie dokonywanych zakupów w sprawie spornymi były zarówno wartość złożonych przez powoda zamówień, jak i wartość faktycznie zakupionego towaru. Powód powoływał się na zamówienia o łącznej wartości 4 937,139,27 zł. , pozwany podnosił dokonanie zakupów na kwotę co do zniczy 3 534 208,30 pomniejszone o bezsporny w sprawie zwrot 130 049,63 zł. oraz co do świec na zamówienia w wysokości 340 716,38 zł. , wykonane do wartości 333 462,47 zł.

Powód winien wykazać podstawową dla swojego obowiązku kwestię, a to że przynajmniej złożył w przeciągu roku od zawarcia ugody pozwanemu zamówienia o wartościach odpowiadających ugodzie.

Sam brak zamówień bowiem już sam w sobie decydował o niewykonaniu obowiązku z § 2.

Kwestią wtórną w świetle niewykazania braku zamówień na wymaganą wartość stało się ustalenie kwestii czy i z jakich powodów t.j. leżących po stronie powoda czy pozwanego, zamówienia te były faktycznie realizowane lub nie.

Powód powoływał się na zamówienia złożone o wartości łącznej 4 937 139,27 zł., łącznie przekraczających te umówione, nie rozbijając ich jednak na dwie wskazane w ugodzie grupy. Już z tego względu kontrola Sądu w zakresie wykonania ugody przez powoda była utrudniona, jeśli nie niemożliwa.

Powód nie wykazał więc w/w wartości złożonych zamówień. Zgodnie z treścią art. 6 kc, a twierdził, że warunki ugody wykonał w tej części w całości.

Wykazanie wysokości zamówień było konieczne też z uwagi na bezsporny fakt zwrotu zniczy, zatem koniecznym było ustalenie, czy pomimo zwrotu zniczy zamówienia nadal odpowiadały treści ugody. Odnośnie świec i podgrzewaczy, to z samych twierdzeń pozwanego wynikało, że zamówienia nie zostały wykonane w całości, jednak nadal pozostawał sporna kwestia wysokości złożonych zamówień, jako że w tym zakresie pozwany wskazywał na zamówienia poniżej wartości z ugody.

Powód na okoliczność wartości zamówień przedłożył obszerny materiał dowodowy w postaci zamówień, faktur VAT i zestawienia, jednak do jego weryfikacji koniecznym były wiadomości specjalne, a te dostarczyć mógł wyłącznie dowód z opinii biegłego, którego powód nie zawnioskował. Nadto jak to wynikało tak z twierdzeń pozwanego jak i zeznań świadków zamówienia składane były faksowo, mailowo i sporadycznie ustnie. Ceny we wskazanych zamówieniach niekoniecznie odpowiadały tym właściwym. Towar i zamówienia nie mogły być dublowane, w razie bowiem nie dostarczenia towaru na czas zdarzało się ich dopisywanie do zamówień kolejnych. Tym samym przedłożenie pisemnych zamówień nie było dla tej kwestii rozstrzygające.

Wartość złożonych zamówień nie wynikała także w żaden sposób z zeznań zawnioskowanych świadków, którzy nie posiadali na tę okoliczność konkretnych informacji, niejednokrotnie zaślaniając się niepamięcią z uwagi na upływ czasu, bądź to z uwagi na to składanie zamówień nie leżało w zakresie ich kompetencji. Wartości zamówień odpowiadających ugodzie nie potwierdził jednoznacznie m.in. świadek A. R..

Sąd miał na uwadze, iż w sprawie został złożony wniosek z opinii biegłego przez pozwanego, ale na inną okoliczność, a to wartości faktycznie wykonanych zakupów. Jak to już wskazano w świetle niewykazania złożenia zamówień odpowiadających ugodzie, sama okoliczność rzeczywistych zakupów o określonej wartości, stawała się kwestią schodzącą na dalszy plan, jako że przyczyny braku realizacji zamówień mogły leżeć po obu stronach.

Innymi słowy, podstawową kwestią była wysokość złożonych zamówień, dopiero w razie wykazania, że spełniały co do wartości z podziałem na poszczególne asortymenty wymogi z ugody, koniecznym byłoby badanie wartości rzeczywistych zakupów, ustalenia i rozważania co do przyczyn ewentualnego nie zrealizowania ich w pełnej wysokości.

Mając na uwadze powyższe Sąd oddalił wniosek dowodowy z opinii biegłego na okoliczność wartości faktycznych jako zbędny dla postępowania w myśl art. 227 kpc w zw. z art. 217 § 3 kpc.

Kolejną kwestią było, iż celem wykazania zasadności roszczenia odszkodowawczego powód winien wykazać także wysokość szkody w rozumieniu art. 361 § 2 kc oraz adekwatny związek przyczynowy pomiędzy nienależytym wykonaniem zobowiązania i szkodą z art. 361 § 1 kc, czego nie wyczerpuje samo powołanie się na wysokość wyegzekwowanej sumy.

Mając na uwadze powyższe Sąd oddalił powództwo na podstawie art. 471 kc z uwagi na niewykazanie nienależytego wykonania ugody przez pozwanego oraz art. 410 kc z uwagi na brak podstaw do ustalenia przesłanek warunkujących zwrot świadczenia nienależnego.

W przedmiocie kosztów postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc i 108 kpc mając na uwadze ostateczny wynik sporu.